

הלכות ומנהגי חב"ד

מכיוון שבשבת-קודש זו היא סיום ימי התשלומין, וההוראה היא להוסיף ביום זה (גם) בנתינת הצדקה, יש לתת צדקה זו מערב שבת¹.

שבת-קודש פרשת נשא י"ב בסיוון

סיום ימי התשלומין. זמן מתאים להחלטות טובות וביצוען, בשיעורי תורה והפצתה, באהבת ואחדות ישראל, ובנתינת הצדקה².

תפילת שחרית

קריאת התורה: לפי 'מנהג מדינתנו'³ ההפסקות בין העליות – שונות מהנהוג ברוב החומשים, והן כדלהלן:

שני מתחיל: 'בני מררי' (ד, כט).

שביעי (וגם קריאת שיעור החומש היומי בשיעורי חת"ת, וכן להקוראים שוב את ה'שביעי' שמו"ת לפני תפילת שחרית כמנהג רבותינו נשיאינו) מתחיל: 'זאת חנוכת המזבח' (ז, פג).

אין אומרים 'אב הרחמים'.

* בכל שבת-קודש: אמירת השיעור תהילים – אחר עלינו, ואחר-כך אמירת 'ולקחת סולת' ו'שש

(1) ראה לקוטי שיחות חלק כח עמ' 315 ס"ג בקשר לצדקה דיום השבת, ובאג"ק ח"ד עמ' שכד ושערי הל' ומנהג יו"ד ר"ס קמח בעניין יארצייט שחל בש"ק.

(2) ע"פ 'התועודיות' תשמ"ט ח"ג עמ' 323.

(3) כנדפס בחומש 'תורה תמימה' שהרבי השתמש בו לשמיעת קרה"ת.

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו

ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,

בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

א'פח

ערב שבת-קודש

פרשת נשא

י"א בסיוון התשע"ה

יוצא-לאור על-ידי

מכון ליובאוויטש שעל-יד

צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

י"א בסיוון ה'תשע"ה - י"ח בסיוון ה'תשע"ה

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	י"א בסיוון	הלכות תמידין ומוספין פרק ג-ה.	נוסח ההגדה.	מ"ע כח. כה. מ. מא. כז. מב.
ש"ק	י"ב בסיוון	פרק ו-ח.	הלי שופר וסוכה ולולב.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע מג. מד. מה. מו. מז. מח. נ. נא.
א'	י"ג בסיוון	פרק ט-י. הלכות פסולי המוקדשין.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק ב.	מ"ע קסא. מל"ת קמ.
ב'	י"ד בסיוון	פרק ב-ד.	פרק ג.	מל"ת קלב.
ג'	ט"ו בסיוון	פרק ה-ז.	פרק ד.	מל"ת קכ.
ד'	ט"ז בסיוון	פרק ח-י.	פרק ה.	מל"ת קלא.
ה'	י"ז בסיוון	פרק יא-יג.	פרק ו.	מל"ת קל. קכט.
ו'	י"ח בסיוון	פרק יד-טו.	פרק ז.	מ"ע צא.

זמני השבוע*

תאריך	עלות השחר**		זמן ציצית ותפילין	זריחת החמה	זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	לפני הזריחה	אחרי הזריחה							
ו', י"א בסיוון	3:05	4:12	4:38	5:44	9:05	12:38	1:13	7:39.6	8:07
ש"ק, י"ב בסיוון	3:04	4:11	4:38	5:44	9:05	12:38	1:13	7:40.2	8:07
א', י"ג בסיוון	3:03	4:10	4:37	5:44	9:05	12:38	1:13	7:40.7	8:08
ב', י"ד בסיוון	3:03	4:10	4:37	5:43	9:05	12:39	1:14	7:41.3	8:09
ג', ט"ו בסיוון	3:02	4:10	4:36	5:43	9:05	12:39	1:14	7:41.9	8:09
ד', ט"ז בסיוון	3:01	4:09	4:36	5:43	9:05	12:39	1:14	7:42.4	8:10
ה', י"ז בסיוון	3:01	4:09	4:36	5:43	9:05	12:39	1:14	7:43.0	8:11
ו', י"ח בסיוון	3:00	4:08	4:35	5:42	9:05	12:39	1:15	7:43.5	8:11

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (סדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"י שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
נשא	7:02	8:20	7:18	8:23	7:11	8:24	7:19	8:21
בהעלותך	7:06	8:24	7:22	8:27	7:15	8:29	7:23	8:25

עורך אחראי: לוי צחק שייקביץ • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף צחק אולידורט
 מו"ל: מכון ליובאוויטש שעלייד צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז
 יו"ר: הרב יוסף צחק הכהן אהרונב
 כתובת: ת"ד 14 כפר חב"ד 6084000, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169
 אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il
 ISSN 0793-7474

מצדכם תשתדלו בכל האפשרי על ידי היכרות [=קשרים ולחץ דיפלומטי].

[הבא לקמן מופיע ברשימות הרב אליהו חיים אלטהויז הי"ד: אחת מבנותיו של רבינו [=הרבנית הצדקנית מרת חי' מושקא נ"ע ז"ע] בהיותה בחדרה לבדה ואין איש, והחלון היה פתוח לחצר, הספיקה לומר מבעד החלון אל האברך מענדל ש"ס שי' [=כ"ק אדמו"ר] כזה הלשון: "שניאורסאָהן, אורחים באו לבקרנו", והוא הבינה, וירץ תיכף החוצה להודיע להמקורבים וכו'.]

"שפאלערקע" - שם שמטיל אימה

[...] פלא! הלוא הרגעים ספורים, מחכים על בוא עגלת המרכבה, בעוד רגעים יבואו לקחת אותי אל המשמר, אל בית האסורים שפאלערני.

השם שפאלערני ידוע לכל, הכול יודעים, כי שפאלערני הוא דבר מאויים. השם בעצמו מטיל אימה, פחד וחרדה. וכשמזכירים שפאלערני - הכול ברור. ולגודל פרסומו של מעלת אימת בית אסורים אשר ברחוב ההוא, נקרא בפי כל בשם התואר "שפאלערקע".

[...] נשקתי את מזוזת הבית וישבתי על אחד הספסלים. הפקיד לולב ומשרתיו אנשי חיל המזוינים סובבים אותי כאורח אסיר, וכחוקי בית האסורים.

[...] רגעים אחדים עמדנו כולנו יחדיו, ובעזרתו של אחד מבני השמירה עליתי על המרכבה, ישבתי על המקום אשר הראו לי. ולמולי בתור יושב יושב לולב - כי נחמנסאָהן ישב עם מוביל העגלה - ורק קנה רובה בידו, בטח כן הוא חוק בית האסורים.

זאָייט געזונט - קראתי - און שטאַרק ביי זיך, און דער אויבערשטער זאָל אונז העלפן בקרוב זעהן זיך געזונטערהייט [=היו בריאים, תתחזקו, וה' יעזור לנו להתראות בקרוב בבריאות]. וברגע זו הסיע הרכב את המרכבה ונסע.

החלטה תקיפה לא להתפעל

מה נעשה בביתנו בשעה זו? ... יכולתי להעריך לי ציור כללי. בכייתה של כבוד אמי מורתי הרבנית הפנים הלבנים, האומללים, של זוגתי בלויית הנאקת הפנימית באין אומר ודברים, שברון לב ובהילות של בנותיי האבודות, טרדתו ומחזות פני חתני. ומה נעשה עם המיועד להיות חתני מר מנחם, שהלך אל מעונו של מזכירי מר ליבערמאן. האם ח"ו לא נתפס בכף, מה נעשה עם ידידינו אנ"ש, מה עושים? התמונה הכללית הרהיבתני ושטף דמעה התפרץ מעיני. דמעות חמות מאוד התגלגלו על פני, ליבי מתרגש וכל גופי רועד: מי יודע פן ואולי ח"ו לוקחו הכתבים...

דום מלהרהר - הבריק במוחי - וכאור ברק זרח ברעיוני: והאלוקים מה? מי עשה כזאת? מי פעל כזאת? הלא הכול מאת האלוקים. אמת הדבר בן הנני, בעל הנני, אב הנני, חותן הנני, אוהב ואהוב הנני, הם תלויים בי ואני תלוי במי שאמר והיה העולם. אנכי עשיתי המוטל עלי והאלוקים יעשה את אשר עלה ברצונו יתברך. וברגע זו יצאתי מרפש מעמדי ומטיב מצבי. עליתי בשמי רום כמחשבות גבוהות מיושבי בתי חומר, באמונה טהורה ובכיטחון גמור באלוקים חיים, ובזכות אבות הקדושים..... (אותיות המחשבה) המחשבות הללו עודדו את נפשי והחזיקו את כוחי במאוד. שכחתי את מעמדי ההווה. ישבתי במנוחה גמורה, רעיונותי התחילו להסתדר... ובאתי לידי החלטה גמורה להיות עז ותקיף, בלי חת, לדבר בשפה ברה, ולא להתחשב כלל עם האבסטיאָווקע [=המצב והסביבה] אשר יסובבוני.

(מרשימת מאסר כ"ק אדמו"ר הרי"צ. ספר השיחות תר"פ-תרפ"ז ע' 179 ואילך)

"שניאורסאהן, אורחים באו לבקרנו"

קטעים נבחרים מתוך רשימת המאסר של כ"ק אדמו"ר הרי"צ – לרגל יום התחלת המאסר המפורסם, בט"ו בסיוון תרפ"ז

למותר – הרעש וההפחדה

היום הוא יום ראשון להמאסר – לא עלינו – בשנה העברה. בשעה השתיים עשרה אחרי חצות לילה, ביום ג' שלח י"ד בחודש סיוון, אור ליום ד' שלח, ט"ו בחודש סיוון, גמרתו "קבלת האנשים" אשר שעוניהם היו קבועות שלוש פעמים בשבוע, יום ראשון, שלישי, וחמישי, משעה השביעית עד העשירית, ועל הרוב היה מתאחר ונמשך עוד שעה ושתיים, וביותר בימי הקיץ אשר זמן תפלת ערבית לא קודם משעה חצי העשתי עשר.

הייתי יגע במאוד מהעבודה, ונוסף לזה הצער הפרטי שהיה לי אז בימים ההם... יגע ואין אונים נטלתי את ידי לאכול סעודת ערב במסיבת בני ביתי יחיו איזה מינוטין [=דקות] אחרי שעה השתים עשרה. לא עברו כעשרה מינוטין, והנה צלצל הפעמון ברעש גדול, הפתח נפתח ושני אנשים באו במרוצה וברעש גדול לחדר האוכל, בקריאה: אנחנו שלוחי הפקידות ג. פ. או. מי הוא שניאורסאהן? ואיה הוא? עודם מדברים, ופלוגת אנשים מזויינים באה החדרה, כולם עומדים במישור, מוכנים לשמוע בקול נגיד ומצווה.

עניתי בקור רוח ובשפה ברורה: לא ידעתי איזה שניאורסאהן אתם דורשים. אם באתם למעון איש, בטח אתם יודעים מתחילה מי הוא הדר במעון זה, ועל כן למותר הוא הרעש וההפחדה. דברו דבריכם מה דרוש לכם ומי דרוש לכם. ועם זה, הלוא גם מנהל החצר – היודע פנים את כל שכיני המעונות – הולך עמכם, ולמה לכם להרעיש ולצעוק.

[...] דברי אלה בכלל, והקריירות והעדר ההתפעלות, או מדוייק יותר – הביטול הנאיבי של אזרח ליובאוויטשי עשה רושם עז גם על אנשי סלע הללו, וברגע ראשון נרפו כנפיהם ויביטו עלי בתימהון רב, ושקייטה חרישית בבית.

[...] אתם צריכים להתחשב – הגיד נחמנסאהן – עם כוחנו ודעתנו. הפקידות ג.פ.או. אשר בכוחה ובשליחותה באנו אליכם, יכולה היא לפתוח גם פה אילם, ולספר גם המונח תחת כף הלב. אומנים נפלאים הם החוקרים שלנו, כי להם אומרים את הכול, שם... אין מקום לכחד...

[...] מה עלינו לעשות – שואל חתני הרש"ג ש"י – הגידו לנו דעתכם מה לעשות? מה לעשות? – עניתי – ראש וראשונה להודיע באוהל הוד כ"ק אדמו"ר הרה"ק [=הרש"ב] צוקללה"ה נבג"מ ז"ע, להודיע בליובאוויטש, ניעזין והאדיץ, לבקש מאת אנ"ש להגיד תהילים בבתי כנסיות בימים הראשונים.

ימים ראשונים – חוזרים וכופלים הדברים בנותי וחתני יחיו, ומה אתה חושב, ח"ו?... את זה – עניתי – נראה בעזרת השם יתברך אחר כך. לא תעשו רעש, ובטח ייודע תיכף ומיד בהרבה מקומות. את אשר – הגדתי הלאה – יעשו אנ"ש ש"י למקומות הן פה והן במקומות שונות אין למנוע אותם, אבל

מכל יהודי יש ללמוד הוראה

שבת "נשא" פועלת הרמה והתנשאות נוספת גם על מעלת ההרמה וההתנשאות שבמתן תורה • מעלת האחדות האמיתית כשהיא כוללת בתוכה התחלקות לדרגות שונות, כפי שהיה במתן תורה וכן על-ידי קרבנות הנשיאים • כיצד ניתן לפרש "ותן חלקנו בתורתך" על כל יהודי, כאשר ישנם כאלו שבגדר "לא ידע מאי קאמר"? • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

והעניין בזה:

"נשא את ראש" – הוא עניין של הרמה והתנשאות גם בבחינת ה"ראש" (ועל ידו – בכל הגוף).

ועל-פי זה, כאשר יום השבת שלאחרי חג השבועות הוא בפרשת נשא – אזי העלייה והשלימות ("ויכולו") שפועל יום השבת בענייני חג השבועות היא באופן של "נשא", הרמה והתנשאות.

ב. ובעומק יותר:

עניין "נשא" שייך לחג השבועות, "זמן מתן תורתנו" – מכיוון שבו נעשה אמיתת ושלימות עניין ההרמה וההתנשאות, כדאיתא במדרש³ שבמתן תורה בטלה הגזירה דעליונים לא ירדו למטה ותחתונים לא יעלו למעלה, עד כדי כך, שמציאות התחתון, דבר גשמי, מתרומם ומתנשא להיות חפצא דקדושה.

וכמבואר בכמה מקומות⁴ החידוש שנפעל במתן תורה לגבי קיום המצוות על-ידי האבות

א. פרשת נשא היא לעולם בסמיכות לחג השבועות. – פרשת במדבר, אף שלעולם קורין אותה קודם עצרת¹, הרי לפעמים מוסיפים וקורין גם פרשת נשא לפני עצרת; מה שאין כן פרשת נשא היא לעולם בסמיכות לחג השבועות, אלא, שבסמיכות זו יכולה להיות בב' אופנים – לפני חג השבועות, או לאחרי חג השבועות, כבקביעות שנה זו.

ולכן יש להתעכב על הקשר ושאיכות פרשת נשא לחג השבועות, ובזה גופא – מעלת קביעות שבת פרשת נשא (שבו קורין כל הפרשה כולה, ז' קרואים, כולל גם ההפטרה וברכותיה) לאחרי חג השבועות.

[ולמען, שאף שבדיעבד יוצאים ידי חובת קריאת התורה בקריאת כל פרשה בתורה², הרי זה רק בדיעבד, ולא עוד, אלא שגם אז צריכים למצוא עצה כדי לתקן החיסרון, על-ידי זה שקורין בשבת הבאה ב' פרשיות וכיוצא בזה, ואילו מעיקר הדין צריך להיות הקריאה המיוחדת ושייכת לשבת זה דוקא, כמוכן וגם פשוט].

(1) רמב"ם הל' תפילה פ"ג ה"ב. טוש"ע או"ח סתכ"ח ס"ד.

(2) ראה פתחי עולם ומטעמי השלחן או"ח הל' קריה"ת סקל"ה ק"ו. הל' שבת סרפ"ב סק"ב. וש"נ.

(3) תנחומא וארא טו. שמו"ר פ"ב ג. ועוד.

(4) ראה לקו"ש ח"ה ע' 79 ואילך. וע' 88 ואילך. ח"ח ע' 58 ואילך. חט"ז ע' 212 ואילך. ועוד.

"משה קיבל תורה"

משה קיבל תורה מסיני (פרק א, משנה א)

ביאור כ"ק אדמו"ר:

ההוראה מאופן נתינת התורה במעמד הר סיני, שעל זה אמרו חז"ל "מה להלן כו' אף כאן כו'": אף-על-פי שהתורה ניתנה לכל שישים ריבוא בני-ישראל, ועד שאיתא במדרש שאילו היו ישראל שישים ריבוא חסר אחד לא היתה ניתנת התורה אפילו למשה רבינו, מכל מקום, "משה קיבל תורה מסיני" באופן ש"אתה (משה) מחיצה לעצמך", היינו שישנו עניין של הבדלה בין משה רבינו לכל בני-ישראל, מכיוון שמשה רבינו צריך למסור את דבר ה' כמו שהוא, מבלי להתחשב איך יתקבלו הדברים אצל השומעים. וזהו גם שבמעמד הר סיני היו מסתכלים למזרח ושומעים את הדיבור יוצא "אנוכי גו'", וכן לארבע רוחות ולמעלה ולמטה, היינו, שמכל הצדדים היה אך ורק גילוי אלוקות כמו שהוא לאמיתותו. ובהתאם לכך צריכה להיות גם הנהגתם של רבנים ומורי הוראה – לומר את האמת של התורה כמו שהיא, ללא פשרות, ולא לנסות להתאים את התורה לפי רוחם של הבעלי-בתים שומעי לקחם, בגלל שחוששים שאם לא יהיו הדברים לפי רוחם, לא יקבלו את הדברים, ובמילא יתמעט הכבוד שרוחשים לרבנים, מפני שיחשיבום ל"בטלנים"...

וכאמור, שאצל כל בני-ישראל צריכה להיות הנהגה על-פי מאמר המשנה "הוי מתלמידיו של אהרון . אוהב את הבריות ומקרבן לתורה", "שאף הרחוקים מתורת ה' ועבודתו ולכן נקראים בשם בריות בעלמא, צריך למשכן בחבלי עבותות אהבה, וכולי האי ואולי יוכל לקרבן לתורה ועבודת ה'", ועל אחת כמה וכמה כאשר מדובר אודות רבנים ומורי-הוראה, שתפקידם לקרב את בני-ישראל לאביהם שבשמים.

(שיחת יום ב' חג השבועות ה'תש"ז. תורת מנחם כרך כ עמ' 63)

ידוע ומבואר בספרים בדקדוק הלשון בכמה מקומות שקבלת התורה היתה "מסיני" – "משה קיבל תורה מסיני", "הלכה למשה מסיני" – שלכאורה הווי ליה למימר "הלכה למשה ממתן-תורה", "משה קיבל תורה מהקב"ה" וכיוצא בזה, ומה נוגע כאן הענין ד"סיני"? – ומבואר בזה, שקבלת התורה אצל משה היתה על-ידי זה שלמד מאופן הנהגה ד"סיני":

הטעם שהר סיני זכה שעליו ניתנה תורה, הוא – לא מפני היותו גבוה מכל ההרים, אלא אדרבה – להיותו "מכיך מכל טוריא". ועניין זה שהר סיני היה נמוך מכל ההרים, אינו מפני שמצד עצמו לא היו בו מעלות שבשבילן יהיה גבוה – שהרי איתא במדרש "סיני מהיכן בא . . מהר המוריה נתלש כחלה מעיסה, ממקום שנעקד יצחק אבינו", מהמקום שבו ייבנה בית-המקדש ושבו היתה המסירות-נפש של אברהם ויצחק; ואף-על-פי-כן נשאר הר-סיני בתנועה של עניות "מכל טוריא", מהר תבור והר כרמל כו' שנקראו "הרים גבנונים", ובזכות עניות זו זכה שעליו ניתנה תורה.

ועל-דרך-זה בנוגע למשה רבינו – שלמרות כל מעלותיו, שהיה משבט לוי, ובשעה שקיבל את הנבואה בפעם הראשונה היה ראוי להיות כהן גדול, שהוא "קודש הקדשים" מכל ישראל – היה עניו, ולא עניו סתם, אלא "עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה". היינו, שבכל מקום שבו ישנו אדם מישראל, מזמן משה ועד הדורות האחרונים, "עד היום האחרון", עומד משה בתנועה של ענוה ושפלות ("אַרְאֲפַעְפְּאֵלְנִקְיִיט") לגבינו! ובזכות הנהגה זו – שלמד משה רבינו "מסיני" – קיבל את התורה. ולכן מי הוא התלמיד ותיק ש'עתיד לחדש' – מי שייזכר שהתורה ניתנה "למשה מסיני", עם כל העניינים שהיו שם: הביטול של הקדמת נעשה לנשמע, והעניין ש"מכיך מכל טוריא".

(שיחת ליל ג' חול המועד סוכות, ה'תש"ז. תורת מנחם כרך טו עמ' 96)

של הוספה ועליה לגבי ההרמה וההתנשאות ב"זמן מתן תורתנו".

ג. והנה, הקשר ושייכות פרשת נשא לחג השבועות הוא לא רק מצד תוכן כללות הפרשה, המודגש בשמה, "נשא", אלא גם מצד תוכן העניינים הפרטיים שבפרשה: (א) פרשת נזיר כמדובר⁷ [.] קשר ושייכות

על כל אחד ואחת להוסיף ביתר שאת וביתר עוז בלימוד התורה, עד ללימוד התורה בתכלית השלימות – לחדש בתורה, "לאפשא לה", בדוגמת חידושו של תלמיד ותיק

עניין הנזירות ל"זמן מתן תורתנו" – כי: תוכן עניין הנזירות הוא שנעשה קדוש, "קדוש יהיה"⁸, "קדוש הוא לה"⁹, ש"מאיר הארה ממש ומתלבשת בשערות שלו"¹⁰ ועד ש"נזר אלקיו על ראשו"¹¹ כפירוש התרגום "כלילא דאלקה", עניין הכתר כו'. ועניין זה הוא על דרך ובדוגמת פעולת מתן תורה – שדבר גשמי נעשה חפצא דקדושה. ויש להוסיף, שבעניין הנזירות מודגש גם ההוספה ועליו יום השבת לגבי "זמן מתן תורתנו" – כי: "הנזירות הוא נדר .. שנאמר¹² כי ידור נדר נזיר וגו'¹³", והרי אחד החילוקים שבין נדר לשבועה – ש"נדרים חלים על דברי מצווה ושבועות אין חלות על דבר מצווה", מכיוון ש"הנשבע אוסר עצמו.. וכבר עצמו מושבע מהר סיני, ואין שבועה חלה על שבועה", מה שאין כן בנדר¹⁴. ונמצא, שבנוגע לנדר שייך עניין של הוספה גם לגבי מתן תורה – על דרך ובדוגמת העילוי וההוספה דיום השבת

לפני מתן תורה – שקיום המצוות לפני מתן תורה לא פעל קדושה בדבר הגשמי שבו נעשית המצווה, שלכן, כאשר אברהם אבינו הוצרך להשביע את אליעזר בנקיטת חפץ, לא היה בידו חפץ של מצווה, ובמילא, הוכרח לומר לו "שים נא ידך תחת ירכי"⁵ [אף שזהו היפך הצניעות, וכפי שמצינו⁶ אצל רבינו הקדוש שמעולם לא הוריד ידו למטה מאבנטו כו'], מכיוון שלא היה לו חפץ

של מצווה מלבד מצוות מילה שנצטווה עליה; ורק כמתן תורה נתחדש שעל-ידי קיום המצווה נעשה הדבר הגשמי, תפילין מזווה וכיוצא בזה, חפצא דקדושה.

ועל-פי זה מובן גם העילוי המיוחד בקביעות שבת פרשת נשא לאחרי חג השבועות – שמלבד ההרמה והתנשאות שנפעלה בחג השבועות, ניתוסף עוד יותר בעניין ההרמה וההתנשאות בשבת פרשת נשא, הרמה והתנשאות בתכלית העילוי והשלימות.

ולעיר, הן אמת שיש גם מעלה בקביעות פרשת נשא לפני חג השבועות, שבאים למתן תורה מלכתחילה באופן של הרמה והתנשאות, אבל אף-על-פי-כן, בקביעות שנה זו מודגש בעיקר מעלת קביעות פרשת נשא לאחרי חג השבועות, שאז ניתוסף עוד יותר בעניין ההרמה וההתנשאות, כי: כשקורין פרשת נשא לפני שבועות, הרי זה הרמה וההתנשאות כפי ששייך לפני (החידוש ד) מתן-תורה (בשנה זו), מה שאין כן כשקורין פרשת נשא לאחרי שבועות, הרי זה הרמה והתנשאות כפי ששייך לאחרי מתן-תורה, באין ערוך לגמרי, ולא עוד, אלא, שההרמה וההתנשאות היא באופן

(7) שיחת יום ב' חג השבועות סכ"ה ואילך.

(8) פרשתנו ו. ה.

(9) שם, ח.

(10) דרמ"צ קה, א.

(11) שם, ז.

(12) שם, ב.

(13) רמב"ם ריש הל' נזירות.

(14) רמב"ם הל' נדרים פ"ג ה"ז.

(5) חיי שרה כד. ב.

(6) שבת קיח. ב.

בית תפילה ייקרא

יום שני כ' סיון תשל"ז. לפני תפילת מנחה העניק הרבי מטבעות צדקה לילדים שעמדו בכניסה לבית-המדרש על מנת שישלשלו לתוך קופת הצדקה, ולאחר מכן ניגש חסיד ברסלב ומסר לרבי ספר של רבי נחמן מברסלב (כנראה "לקוטי עצות") ואמר, כי מחירו של הספר הוא דולר אחד.

המזכיר הרה"ח ר' בנימין קליין הושיט להנ"ל את הדולר. הרבי פנה לברסלבי והודה לו ב"ישר-כוח", ונכנס עם הספר לתפילת מנחה.

בחור ישיבה חבד"י מארץ-הקודש ששאל מאת הרבי ללמוד בישיבת תומכי-תמימים בני-יורק או בפריז, וכן שאל לגבי תפילה בבית-כנסת שאינו שייך לחב"ד – נענה על-ידי הרבי:

כאן ובפאריז: (1) יש קישורים הכי גדולים בנוגע לניירות וויזות. (2) איני רואה מי שישגיח או עכ"פ [על כל פנים] יסייע לו ככל הדרוש בענייניו.

ולכן טוב שיהיה בארץ-הקודש ת"ו. ואם א"א [אי אפשר] בשום אופן שילמוד בתו"ת [בתומכי תמימים] דלוד – ילמוד בישיבה אחרת ותפלה בבית-הכנסת דבראסלאוו פשוט דגם כן תפלה היא.

מתנה מעזבון ברסלבי

באגרות-קודש אדמו"ר הזקן (מהדורה חדשה – קה"ת תשע"ב) עמ' תיז, נדפסה איגרת קיז ובה בקשת אדמו"ר הזקן להציל יהודי מרודפיו.

הרבי נשיא-דורנו ציין לעצמו כי קיבל גוף כתב-יד-קודש זה "במתנה לחתונתי", מדודו-זקנו הרב מנחם מענדל ינובסקי שהתגורר בקרמנצ'וג, ואשר תיאר (באיגרת מכ"ה שבט תרפ"ט) את מקורה:

"נמצא בעזבון איש אחד בעיר טשיגרין שמו ר' זלמן ליוברסקי. הוא היה ממיוחסים ומקורבי חסידי ברסלב. ובכסף מלא קניתיו מיורשיו".
הרבי הוסיף:

גם כק"ש [=כבוד קדושתו שליט"א – אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע] העיד עליו שזהו גוף-כתב-יד-קודש. על רכישת המתנה, מציין מהדיר אגרות-קודש הרש"ד לוין שם:

אודות רכישת כתב-יד-קודש זה ע"י הרמ"מ ינובסקי ושילוחו לקראת החתונה, מסופר ב'אורות באפילה' עמ' 127.

בד' טבת תשט"ו (אגרות-קודש כרך יו"ד עמ' קצו) כתב הרבי להרה"ח ר' חנוך גליצנשטיין איגרת ובה מאשר קבלת מכתביו "וכן שני הספרים, באר החסידות, וכתבי ר' נחמן מברסלב מהדו"ת [=מהדורה תניינא]."

המדובר הוא בשני ספרים פרי עטו של הסופר אליעזר שטיינמן, אליו כתב הרבי במיוחד (השווה אגרות-קודש כרך יב עמ' שיג ואילך צוטט ברשימתנו הקודמת) אודות הספרים [ושמא הנדפס בכרך יב "תשט"ז" הוא טעות-הדפוס והמכתב אכן נכתב בכ"ו שבט תשט"ו].

בשולי הרשימה

יש אומרים שהרבי התבטא פעם שהוא מצאצאי מוהר"נ ז"ל (ראה 'נשיא וחסיד' פרק ארבעים וארבעה הערה 3).

במעלת שפת האידיש ושייכותה המיוחדת ללימוד (פנימיות) התורה – והשפה שבה אמרו רבותינו נשיאינו את דברי תורתם, האריך הרבי בדבריו בשיחה משנת תשמ"א (שבת-קודש פרשת יתרו – לקוטי שיחות כרך כא עמ' 446 ואילך).

בין השאר מצוטטת שם התבטאותו של אדמו"ר הזקן ש"הבעש"ט ז"ל היה אומר דברי-תורה בל"א [=בלשון אשכנז] ולא בלשון הקודש" (אגרת הקודש סימן כה (קמא, א)).

ויצויין מעין זה מה שכותב ב'לקוטי מוהר"ן' סימן קיח: "כשלומד איזה דבר, טוב לפרש הדבר בלשון אשכנז שמבין (והוא טובה להעולם)" [ומקשר זאת בעובדה "כי כל צדיק הדור הוא בחינת משה שהוא בחינת משיח" עיין שם בהמשך דבריו].

לגבי "זמן מתן תורתנו".

(ב) בהמשך הפרשה – בשיעור דיום הש"ק – מדובר אודות הסך-הכל של קרבנות הנשיאים, "זאת חנוכת המזבח ביום המשח אותו מאת נשיאי ישראל וגו' זאת חנוכת המזבח אחרי המשח אותו"¹⁵, שבעניין זה מודגשת אחדותם של כל ישראל, כדאיתא במדרש¹⁶ ש"העלה עליהם כאילו כולם הקריבו ביום ראשון וביום אחרון".

והשייכות לחג השבועות, "זמן מתן תורתנו" – מכיוון שעניין מתן תורה נפעל על-ידי הקדמת אחדותם של כל ישראל, כמו שכתוב¹⁷ "ויחן שם ישראל נגד ההר", "ויחן" לשון יחיד, "כאיש אחד בלב אחד"¹⁸, ואיתא במדרש¹⁹ "אמר הקב"ה הואיל ושנאו ישראל את המחלוקת ואהבו את השלום ונעשו חניה אחת, הרי השעה שאתן להם את תורת".

ויש להוסיף, שמעלת האחדות – הן במתן תורה, והן בקרבנות הנשיאים – היא תוך כדי הדגשת חילוקי הדרגות, שאז האחדות היא באופן נעלה יותר: במתן תורה – משה מחיצה לעצמו, אהרן מחיצה לעצמו, כהנים מחיצה לעצמם כו'²⁰, וביחד עם זה, עומדים כולם "כאיש אחד בלב אחד". ובקרבנות הנשיאים – "נשיא אחד ליום ונשיא אחד ליום"²¹ (ולא כולם יחדיו), וביחד עם זה, "העלה עליהם כאילו הקריבו ביום ראשון וביום אחרון".

ולהעיר, שעל דרך זה מצינו גם בימי הפורים, שאז "קיימו וקבלו היהודים"²², "קיימו מה שקיבלו כבר" (במתן תורה), קבלה מאהבה (היפך עניין "מודעה רבה לאורייתא"²³ – שעניין זה היה לאחרי הקדמת אחדותם של ישראל, "ישנו עם אחד (למרות היותו) מפוזר ומפורד בין העמים"²⁴

15) פרשתנו ז. פד ואילך.

16) במדב"ר פ"ג, ט. פ"ד, יג. הובא בלקו"ת פרשתנו כט, סע"ב.

17) יתרו יט, ב.

18) פרש"י עה"פ. וראה מכילתא שם.

19) ויק"ר פ"ט ט. דא"ז פ' השלום. וראה גם הנחומא באבער יתרו ט.

20) פרש"י יתרו שם, כד.

21) פרש"י יתרו שם, יא.

22) אסתר ט, כו.

23) שבת פח, א.

24) אסתר ג, ח.

"מנער ועד זקן טף ונשים (חילוקי דרגות, וביחד עם זה) ביום אחד"²⁵. ובעניין זה מודגש גם עניין של עליו והוספה לגבי "זמן מתן תורתנו", "קיימו מה שקבלו כבר" – על דרך ובדוגמת העילוי דיום השבת שלאחרי זמן מתן תורה.

(ג) בסיום וחותם הפרשה – "ובבוא משה אל אוהל מועד לדבר אתו גו' וידבר אליו", לימוד התורה של משה מהקב"ה, שבזה מודגש הקשר והשייכות לכללות עניין "זמן מתן תורתנו".

ויש לומר, שהעניין "ובבוא משה גו'" לאחרי סך-הכל של קרבנות הנשיאים, הוא – על דרך ובדוגמת כללות עניין מתן-תורה לאחרי הקדמת אחדותם של ישראל, כנ"ל.

ד. ומסיום פרשת נשא ("ובבוא משה אל אוהל מועד לדבר אתו גו'") באים ללימוד פרקי אבות במנחת שבת, אשר, בשבת זה מתחילים פרק ראשון דאבות – "משה קבל תורה מסיני", שעניין זה היה ב"זמן מתן תורתנו". כלומר, שגם בסיומו של יום השבת (לאחרי הקריאה בפרשת נשא), במנחת שבת, מודגש עוד הפעם העניין דמתן תורה – "משה קיבל תורה מסיני".

והמשך המשנה – "משה קבל תורה מסיני ומסרה כו'" עד סוף כל הדורות, שכן, מה שנזכר במשנה [רק] עד "אנשי כנסת הגדולה", הרי זה על דרך "הואיל והזכירו ספר בשבחו, שנאמר²⁶ זכר צדיק לברכה"²⁷, ודוגמתו בנדון דידן, הואיל והזכיר את אנשי כנסת הגדולה, מוסיף מיד ש"הם אמרו כו'", אבל, עיקר כוונת המשנה לבאר את סדר השתלשלות התורה – "משה קבל תורה מסיני ומסרה כו'" לכל אחד ואחד מישראל עד סוף כל הדורות.

וזהו גם ההוראה שלוקחים משבת פרשת נשא שלאחרי חג השבועות – שלאחרי קבלת החלטות טובות ב"זמן מתן תורתנו" להוסיף בלימוד התורה, הרי, בשבת פרשת נשא שלאחרי זה יש להוסיף ביתר שאת וביתר עוז, באופן של הרמה והתנשאות, בכללות עניין מתן תורה, כאמור,

25) שם, יג. וראה סה"מ תש"ח ע' 118.

26) משלי י"ד, ז.

27) פרש"י ר"פ נח. וראה פרש"י וירא יח, יח.

"ובבוא משה אל אוהל מועד לדבר אתו גו", "משה קבל תורה מסיני ומסרה כו" לכל אחד ואחד מישראל עד סוף כל הדורות.

ה. ובאותיות פשוטות – בנוגע למעשה בפועל: על כל אחד ואחד להוסיף ביתר שאת וביתר עוז בלימוד התורה, עד ללימוד התורה בתכלית השלימות – לחדש בתורה²⁸, "לאפשא לה"²⁹, על דרך ובדוגמת חידושו של תלמיד ותיק, אשר, עם היות שנאמר למשה מסיני³⁰, הרי זה גם חידוש

הייתכן לומר שכל אחד ואחד מישראל יכול לחדש בתורה, "ותן חלקנו בתורתך" – מכיוון שעל-פי הלכה ישנם כאלו שהם בגדר ד"לא ידע מאי קאמר" [לא רק בדורות הקודמים³⁴ אלא גם בימינו אלו, שלכן, נקבע הדבר בשולחן ערוך שיש בו רק הלכות השייכות בזמן הזה]. הרי בודאי שאינם מסוגלים לחדש בתורה! והביאור בזה:

מלבד עניין לימוד התורה ישנם גם הוראות התורה, תורה מלשון הוראה³⁵, ובוזה גופא – לא רק

הנהגתו של יהודי פשוט בעניין של הידור מצווה פועלת ומשפיעה ביותר, ועל דרך זה בנוגע להנהגתם של ילדים קטנים, שמתנענעים בתפלתם מתוך חיות והתלהבות כו'

שלו, שכן, עניין זה נאמר למשה רבינו באופן של כלל, ואילו חידושו של התלמיד ותיק מתבטא בכך שמוציא ומגלה פרט מסוים מתוך הכלל, שגם זה עניין של חידוש³¹.

ועד כדי כך מודגש החידוש שבדבר – שרק הוא יכול לגלות חידוש זה. כידוע³² בעניין "ותן חלקנו בתורתך", שלכל אחד ואחד מישראל יש חלק מסוים בתורה ("חלקנו") שרק הוא לבדו יכול לחדש ולגלות [דאם לא כן, לא שייך לומר "חלקנו", מכיוון שישירש (לא רק חלק בתורה, אלא) כל התורה כולה. "תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב"³³], וכאמור, עניין זה שייך לכל אחד ואחד מישראל, שהרי כל אחד ואחד מישראל אומר בסיום תפלת העמידה (ג' פעמים בכל יום, וביום השבת – ד' פעמים) "ותן חלקנו בתורתך".

ו. אמנם, עדיין יש מקום לשאלה ותמיהה:

(28) ראה הל' ת"ת לאדה"ז פ"ב ה"ב. אגה"ק סכ"ו (קמה, א).

(29) זח"א יב, ב. תו"א מקץ לט, ד.

(30) ראה מגילה יט, ב. הנסמן בלקו"ש ח"ט ע' 252.

(31) ראה בארוכה לקו"ש שם ע' 253. וש"ג.

(32) ראה לקו"ש ח"ג ע' 118 ואילך.

(33) ברכה לג, ד.

אחד לפי מקומו. ועל כן אמר דניאל לנבוכדנצר (דניאל ד) אנת הוא אילנא וכו' ומזון לכולא ביה. כי נבוכדנצר שהיה מלך, ויש לו כל הניגון, על ידו נמשך כל המזון, כי המזון נמשך על ידי הניגון כנ"ל. ועל כן יעקב אבינו, אף שלא היה יודע אז שהוא יוסף, רק כפי מה שסיפרו לו השבטים הנהגותיו של יוסף, שלח לו ניגון השייך לשר כמותו, כפי מה ששמע מבניו דרכיו והנהגותיו.

"כי יעקב רצה לפעול אצלו על ידי הניגון, מה שהיה צריך, על כן שלח לו אותו הניגון של ארץ ישראל. וזהו שאמר לבניו, קחו מזמרת הארץ בכליכם. היינו, שיקחו בחינת הניגון הנ"ל, שהוא בחינת זמרת הארץ כנ"ל, בכלים שלהם. והורידו לאיש מנחה, מעט צרי מעט דבש נכאת ולט בטנים ושקדים. הם בחי' משקולות ומדות הניגון, כי הניגון נעשה מגידולי הארץ כנ"ל".

לשמוע מפי הצדיק

ועוד ענין דומה:

"בענין מה שצריכים לנסוע להצדיק, ולא די בספרי מוסר", ש"מפורש בתורה: ואמר ה' אל משה כתוב זאת זכרון בספר ושים באזני יהושע... אף שאמר לו לכתוב בספר, היה די בזה, ועם-כל-זה שים באזני יהושע, שידבר עמו פנים-בפנים, כי העיקר מה ששומעין מהצדיק כו".

אמרה זו צוטטה על ידי הרבי במספר הזדמנויות (תורת מנחם כרך לג עמ' 90; כרך לט עמ' 90; כרך מז עמ' 106; יחידות הרב מרדכי סאוויצקי – 'מקדש מלך' כרך ב' עמ' 370) מ"ביכלאך" חסידות (ראה 'מגדל עוז' כפ"ח תש"מ) סוף עמ' רפד ואילך). הרבי התבטא על כך פעם: "מאמר שלא צויין עליו מי אמרו – מאמר זה נדפס גם בספרי חסידות פולין ושם הובא בשם הבעש"ט".

וציינו המהדירים (כרך לג שם הערה 80):

ראה ליקוטי מוהר"ן מהדורה קמא סימן קך. הקדמה לספר מגדל דוד – הובא בספר בעש"ט עה"פ.

להלן הציטטה המדוייקת מליקוטי מוהר"ן שם: "...הענין מה שצריכין לנסוע להצדיק ולא די בספרי מוסר. מפורש בתורה (שמות יז) ויאמר

ה' אל משה כתוב זאת זכרון בספר ושים באזני יהושע. כי אף שאמר לו לכתוב בספר אף על פי כן לא הסתפק בזה, וצוה לו, ושים באזני יהושע שידבר עמו פה אל פה, כי העיקר מה ששומעין מפה הצדיק.

"וכמו שכתוב בדברים (דברים פ' ג') על פסוק שמע ישראל היום אתה עובר את הירדן וכו', וזה לשונו מה ראה לומר להם כאן שמע ישראל רבנין אמרין למה הדבר דומה למלך שקידש מטרונא בשני מרגליות אבדה אחת מהן אמר לה המלך איבדת אחת שמרי את השניה.

"כך קידש הקב"ה את ישראל בנעשה ונשמע. אבדו את נעשה שעשו את העגל אמר להן משה אבדתן נעשה שמרו נשמע הוי שמע ישראל, עכ"ל המדרש. ועל כן כשלומד מתוך הספר שהוא בחינת עשיה שהוא בחי' נעשה. אין בזה כח כל כך לעורר אותו. כי ישראל אבדו את הנעשה. אבל כששומע מפה הצדיק הוא בחי' נשמע. שזה הכתר נשאר להם לישראל כנ"ל".

על השכחה

בשנת תשמ"ב פרסם הרה"ח ר' יהושע מונדשיין [ז"ל] מאמר על רבי נחמן מברסלב ויחסו לשבתאות. המאמר נדפס ב'ציון' (רבעון לחקר תולדות ישראל) שנה מז חוברת ב' עמ' 198-223, והוא שלח תדפיס ממנו לרבי שאישר קבלתו בט"ו תמוז תשמ"ב ('היכל מנחם' כרך א' עמ' צב) וכתב: זה יענתה נתקבל התדפיס "על התיקון הכללי כו".

ועל-כל-פנים הערה א' בתחלתו:

ראה הלכות תלמוד תורה לאדמו"ר הזקן פרק ב' סוף סעיף יו"ד, ושם-נסמן".

הר"י מונדשיין הסביר (תשורה טו"ב כסלו תשס"ה עמ' 80): טענתי שגישתו של הרה"ק ר"ג מברסלב ל"שכחה" אינו שונה מגישתה המסורתית של התרבות היהודית (ודלא כדבריו של אחד החוקרים).

על כך ציין הרבי להלכות ת"ת של אדמו"ר הזקן ששם נאמר "כי השכחה באה מצד הקליפה וכו'" ובהערות שם נסמנו מקורות בספרות הקבלה, המדרש הזוהר וחסידות חב"ד.

קודם לכן בהתוועדות ש"פ האזינו (שם עמ' 63) התבטא הרבי:

מכיון שהגיעו לכאן עולים חדשים מרוסיה, יגנו אפוא "מזמרת הארץ" – ניגון בשפה הרוסית המיוסד על מאמר הזוהר, וקשור גם במה שדובר קודם "בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד" ו"את השמים ואת הארץ אני מלא", "מלוא כל הארץ כבודו" ו"לית אתר פנוי מיני" – ניגון הקשור עם גאולת הנשיא שלהם ושלנו נשיא־דורנו . . . ישירו, איפוא, את ניגון האמור ["ניעט ניעט ניקאווא"].

אולם הפעם הראשונה שהשתמש הרבי בביטוי "מזמרת הארץ" – הצביע על מקורו:

הדברים מופיעים ביומנם של שלוחי הרבי לארץ־הקודש משנת תשט"ז (פורסם במדור זה בגליון תקלד עמ' 12), שם מתארים הם את התוועדות שבת־קודש פרשת שופטים תשט"ז, שהיתה קשורה עם שובם של השלוחים משליחותם ("כל השיחות – פרט לאחת . . . היו אודות שליחות"):

"אדמו"ר־שליט"א צוה לנו לומר לחיים, וכן גם לנגן ניגון שהבאנו מארץ־הקודש ת"ז ואמר שיש מר' נחמן מבראסלאוו ש"קחו מזמרת הארץ" זהו קאי [=מוסב] על עניין הזמרה (ניגון), שרנו את הניגון 'הרבי שלנו צדיק דורנו' שמנגנים אותו התלמידים הספרדים ביישיבתנו בלוד, וכן בהבתי־ספר למלאכה, ובבתי־ספר של ה'רשת' (חיברו הת' שמחה זילברשטרומה הי"ד והוא מהניגונים ששמענו בעת בואנו לאה"ק ת"ז). – הרבי הניח ראשו הק' על ידיו הק' ובכה..."

כוח הניגון לברר

להלן מקור הדברים ב'ליקוטי מהר"ן' תנינא סימן סג:

"דע, כי יעקב אבינו כששלח את בניו עשרת השבטים ליוסף, שלח עמהם ניגון של ארץ ישראל. וזה סוד, קחו מזמרת הארץ בכליכם וכו' (בראשית מג). בחי' זמר וניגון, ששלח על ידם ליוסף, וכמו שפירש רש"י מזמרת, לשון זמר וכו'.

"כי דע, כי כל רועה ורועה יש לו ניגון מיוחד, לפי העשבים ולפי המקום שהוא רועה שם. כי כל

בהמה ובהמה יש לה עשב מיוחד, שהיא צריכה לאכלו. גם, אינו רועה תמיד במקום אחד. ולפי העשבים והמקום שרועה שם, כן יש לו ניגון. כי כל עשב ועשב יש לו שירה שאומר, שזה בחי' פרק שירה. ומשירת העשבים, נעשה הניגון של הרועה. וזה סוד, מה שכתוב (שם ד) ותלד עדה את יבל הוא היה אבי יושב אהל ומקנה, ושם אחיו יובל הוא היה אבי כל תופס כינור ועוגב. כי תיכף כשהיה בעולם רועה מקנה, היה תיכף כלי זמר כנ"ל.

"ועל כן דוד המלך ע"ה שהיה יודע נגן (שמואל א טז), על כן היה רועה (שם) כנ"ל (גם מצינו באבות העולם כולם, שהיו רועי מקנה). וזה בחי' (ישעיה כד) מכנף הארץ זמירות שמענו, היינו שזמירות וניגונים יוצאים מכנף הארץ. כי על ידי העשבים הגדילים בארץ, נעשה ניגון כנ"ל. ועל ידי שהרועה יודע הניגון, על ידי זה הוא נותן כח בהעשבים, ואזי יש להבהמות לאכול. וזה בחי' (ש"ה ב) הנצנים נראו בארץ, עת הזמר הגיע. היינו, שהנצנים גדילים בארץ, על ידי הזמר והניגון השייך להם כנ"ל. נמצא, שעל ידי הזמר והניגון שהרועה יודע, הוא נותן כח בעשבים, ויש מרעה לבהמות.

גם, הניגון הוא טובה להרועה בעצמו. כי מחמת שהרועה הוא תמיד בין בהמות, היה אפשר שימשיכו ויורידו את הרועה בחי' רוח האדם, לרוח הבהמיות, עד שיראה הרועה את עצמו בבחי' (בראשית לז) וילכו לרעות את צאן אביהם וכו', ופירש רש"י שהלכו לרעות את עצמן. וע"י הניגון, ניצול מזה. כי הניגון הוא התבררות הרוח, שמבררין רוח האדם מן רוח הבהמה, בבחי' (קהלת ג) מי יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה ורוח הבהמה היורדת היא למטה. כי זהו עיקר הניגון, ללקט ולברר הרוח טובה, כמבואר במקום אחר. ועל כן, על ידי הניגון, ניצול מרוח הבהמיות. כי נתברר רוח האדם מרוח הבהמה, על ידי הניגון כנ"ל:

"ויש חילוקים רבים בנגינה, כי יש ניגון שלם, ויש ניגון שהוא בכמה בבות, ויכולים לחלקו לבבות וענינים:

"ודע, שהמלך יש לו כל הניגון כולו בשלימות. אבל השרים, אין להם רק איזה חלק בניגון, כל

הגדולים ממנו בידיעת התורה³⁹, כפי שידע איניש בנפשי, שהנהגתו של יהודי פשוט בעניין של הידור מצווה וכיו"ב – מצד מעלת הפשיטות והתמימות שבו (כפי שמבאר כ"ק מו"ח אדמו"ר בריבוי מקומות) – פועלת ומשפיעה ביותר, ועל דרך זה בנוגע להנהגתם של ילדים קטנים, שמתנענעים בתפלתם מתוך חיות והתלהבות כו' – שיש לזה השפעה גדולה ביותר על הגדולים, כפי שרואים במוחש.

ונמצא, שבעניין זה נעשה היהודי הפשוט ל"מחדש בתורה" (בחלק ההוראה והמעשה שבה), כך, שגם אצלו שייך עניין "חלקנו בתורתך".

ז. והמעשה הוא העיקר – שכל אחד ואחד ינצל את העילוי והשלימות דיום השבת שלאחרי חג השבועות להוסיף בכל ענייני העבודה של "זמן מתן תורתנו", כולל ובמיוחד – לימוד התורה, עד לחידוש בתורה, כל חד וחד לפום שיעורא דייליה.

והנתינת־כח לזה – ממש רבינו, כאמור, "משה קבל תורה מסיני ומסרה כו", שהנהגתו כ"רועה נאמן", שנותן לכל אחד ואחד לפי ערכו, בדוגמת רועה צאן ש"מוציא את הקטנים לרעות כדי שירעו עשב הרך, ואחר מוציא הזקנים כדי שירעו עשב הבינוני, ואחר מוציא הבחורים שהיו אוכלין עשב הקשה", כדברי המדרש⁴⁰ בנוגע לאופן הנהגתו של דוד המלך במרעה הצאן, שלכן, בחר בו הקב"ה לרעות את עמו, כמו שכתוב⁴¹ "מאחר עלות הביאו לרעות ביעקב עמו", ועל דרך זה בנוגע למשה רבינו, "אף משה לא בחנו אלא בצאן . . . הרכיבו על כתפו . . . כך חיך אתה תרעה צאני ישראל"⁴⁰.

39) ולהעיר ממהז"ל "הלכתא מאי א"ל פוק חזי מאי עמא דבר" (ברכות ספ"ו).

40) שמו"ר פב, ב.

41) תהלים עח, עא.

ולהעיר גם מהשייכות המיוחדת דחג השבועות לא רק למשה רבינו, "משה קבל תורה מסיני", אלא גם לדוד המלך ש"מת בעצרת"⁴², וכן לבעש"ט שנסתלק ביום ראשון דחג השבועות⁴³ (כמדובר בארוכה בהתוועדות שלפני זה⁴⁴), אשר, הצד השווה שביניהם הוא – רועי ישראל.

ח. ויהי רצון שבקרוב ממש יקוים היעוד⁴⁵ "הקיצו ורננו שוכני עפר", "משה ואהרן עמהם"⁴⁶, ביחד עם דוד מלכא משיחא, וכן הבעש"ט (ג' הרועים), ביחד עם כל צדיקי ונשיאי ישראל, עד לכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, ביחד עם כל בני ישראל – בגאולה האמיתית והשלימה על־ידי משיח צדקנו.

כולל גם הגאולה על־ידי הקב"ה, כאמור, ש"אוחז בידיו ממש איש איש ממקומו", ולא עוד, אלא גם הגאולה של הקב"ה, כביכול, כמו שכתוב⁴⁷ "ושב ה' אלקיך את שבותך", "והשיב לא נאמר אלא ושב, מלמד שהקב"ה שב עמקו מבין הגליות"⁴⁸.

ואז יהיה גם חידוש בכללות העניין דמתן תורה – "תורה חדשה מאתי תצא"⁴⁹.

וכל זה – בפועל ממש, למטה מעשרה טפחים, ובקרוב ממש, לא רק במהרה בימינו, אלא באופן ש"לא עיכבן המקום כהרף עין", תיכף ומיד ממש.

(מהתוועדות שבת־קודש פרשת נשא ה'תשמ"ז. התוועודיות ה'תשמ"ז, חלק ג, עמ' 457-451)

42) ירושלמי פ"ב ה"ד. חגיגה פ"ב ה"ג. הובא בתור"ה אף עצרת – חגיגה יז, א. רות רבה פ"ג, ב.

43) לקו"ד ח"א לב, א.

44) שיחת יום ב' דחגה"ש בתחלתה.

45) ישע"י כו, יט.

46) ראה יומא ה, ב. תוד"ה אחד – פסחים קיד, סע"ב.

47) נצבים ל, ג.

48) מגילה כט, א. הובא בפרש"י עה"פ.

49) ישע"י נא, ד. ויק"ר פ"ג, ג.

הפצת היהדות: הוראות מיוחדות

החובה לקרב יהודים לתורה ואיך לעשות זאת - לאור תורתו והדרכותיו של כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש הוצאת צאנז"ח • 368 עמודים

הפצה: קה"ת, חישי. להשיג בחנויות הספרים ובטל' 1700-704120

ברכת התורה על 'תורה חדשה'

האם יברכו לפני תחילת הלימוד ב"תורה חדשה"?

לכל לראש – ישנו חידוש מתן תורה שבכל יום, כמודגש בנוסח ברכת התורה בכל יום: "נותן התורה" לשון הווה. ובהתאם לכך צריך להיות גם לימודו של האדם באופן של חידוש. היינו, נוסף לכך שנייעור משנתו ונעשה "בריה חדשה", צריך להוסיף בלימוד התורה באופן של חידוש, עד שנעשה "בריה חדשה" באמת.

ולמעלה מזה – ישנו חידוש במתן תורה ב"זמן מתן תורתנו" בכל שנה ושנה, חידוש משנה לשנה, שמזה מובן שהחידוש של "זמן מתן תורתנו" בשנה זו הוא באופן נעלה יותר לגבי זמן מתן-תורה בשנים שלפני זה [...].

ועוד והוא העיקר – שחידוש מתן תורה בזמן מתן תורה מהווה הכנה לחידוש העיקרי שלעתיד לבוא, ש"תורה חדשה מאתי תצא", ותיכף ומיד ממש, בהמשך לדיבורים אלה!

יש להוסיף ולהעיר בנוגע לברכת התורה על ה"תורה חדשה" שלעתיד לבוא:

אף-על-פי שבהתחלת היום בירכו כבר ברכת התורה – מסתבר לומר, שלפני הלימוד של "תורה חדשה מאתי תצא" (מהקב"ה בעצמו, או על-ידי התרגום של משיח צדקנו) יצטרכו לברך עוד פעם ברכת התורה – במכל-שכן וקל-וחומר מברכת התורה בעת העלייה לתורה, ולא עוד אלא שחוזרים ומברכים ברכת התורה כשעולים לתורה גם במנחה, אף שכבר בירכו בעלייה לתורה בשחרית (נוסף על הברכה בהתחלת היום) – ועל אחת כמה וכמה כשיתווסף החידוש של "תורה חדשה מאתי תצא". וכיון שרצונו של הקב"ה שלימוד התורה של בני-ישראל יהיה בתכלית השלימות, בהקדמת ברכת התורה – בודאי ייתן שהות-זמן לברך ברכת התורה לפני התחלת הלימוד, על-ידי ההודעה שתיכף ומיד ילמדו "תורה חדשה".

ובפשטות – שתיכף ומיד בא דוד מלכא משיחא, "הנה זה בא" – שכבר בא, אלא צריך להיכנס בתוך הקהל כאן, באופן של "מראה באצבעו ואומר זה" – ומכריז שיכולים לברך ברכת התורה על ה"תורה חדשה מאתי תצא" שהולכים ללמוד מהקב"ה תיכף ומיד ממש.

(משיחת יום ב' דחג-השבועות תש"ג, התוועדות תש"ג חלק ג, עמ' 289-290)

הגאולה על-ידי "מורה צדק"

...תיכף ומיד ממש הרי הקב"ה – "מורה צדק" ועושה את המוכרח על-פי דין (כביכול, "משפט" שהרי כבר נפסק בגמרא ש"כלו כל הקיצין"), וביחד עם זה הרי זה בדרך צדקה וחסד (הגם שבני-ישראל יכולים לתבוע "בזרוע", מבקשים זאת בדרך צדקה), הצדקה הכי גדולה והכי עיקרית – שהוא מביא את הגאולה האמיתית והשלימה על-ידי משיח-צדקנו, "מורה צדק", ויתגלה בשלימות אצל כל בני-ישראל שהם "ועמך כולם צדיקים", כל אחד ואחד מהם "מורה צדק" בהנהגתו...

(שם, עמ' 282)

עקבות ברסלב בתורתו של הרבי

בין המקורות לעניין צמצום לא כפשוטו • ביטוי שהיה שגור בפי הרבי בהתוועדויות שונות, מקורו ב'ליקוטי מוהר"ן", וכיצד הגיב הרבי כאשר נגנו השלוחים את השיר שהביאו 'מזמרת הארץ' ? • ומקור גם לשמיעה מפי הצדיק ולא די בלימוד ספריו • ועל כתב-יד-קודש אדמו"ר הזקן שקיבל הרבי מתנה מאת דוד-זקנו – מעיזבון איש ברסלב • רשימת השלמה (המשך לגיליון א' מח ש"פ ראה תשע"ד)

צמצום לא כפשוטו

ברשימותיו של הרבי על שער היחוד והאמונה ('מראה מקומות, הגהות והערות קצרות לספר של בינונים', קה"ת תשע"ד, עמ' שעט), כשנדרש הרבי לעניין אלו ש"הבינו הצמצום... כפשוטו" – ואחר-כך לרשימת ה"חולקים עליהם", באה רשימת גדולי ישראל וביניהם: "לעיין ליקוטי מהר"ן מברצלב עמ' קב (אוסטרהא)". ובמקור שם נאמר:

"וזה הצמצום... צריך לומר בו שני הפכים יש ואין כי החלל הפנוי הוא על ידי הצמצום שכביכול צמצם אלקתו משם ואין שם אלקות כביכול כי אם לא כן אינו פנוי והכל אין-סוף ואין מקום לבריאת העולם כלל. ובאמת לאמיתו בודאי יש שם גם כן אלקות כי בודאי אין שום דבר בלעדי ה' וחיותו".

"מזמרת הארץ"

במשך השנים ביקש הרבי בהזדמנויות שונות שינגנו "מזמרת הארץ", הנה דוגמאות אחדות: יאמרו, אפוא, השלוחים [שנסעו בקיץ תשט"ז

לארץ-הקודש] והאורחים [שבאו לחודש תשרי – מארץ-הקודש – כתוצאה מזירזום של השלוחים] "לחיים" וינגנו איזה ניגון מארץ-ישראל, מזמרת הארץ.

כך בש"פ נצבים וילך כ"ה אלול תשט"ז – (תורת מנחם כרך יז עמ' 215). ועוד בחודש תשרי תשי"ז – מסופר ברשימת הר"ר רפאל נחמן כהן ('בטאון חב"ד' חוברת י"ג 'יו"ד שבט תשי"ז) עמ' לג): "ובקש לנגן איזה ניגון מארץ ישראל מזמרת הארץ", ושם גם עמ' לה.

ובמהלך התוועדות בחודש תשרי תשח"י אמר הרבי לר' פנחס אלטהויז – "זינגט מזמרת הארץ" – ('חייל בשירות הרבי', ר"י גאנזבורג, עמ' 193). ובשמחת תורה תשי"ט נתבקש ר' יונה גרינוולד לשיר "מזמרת הארץ" – ראה פרטי הדברים ב'משבחי רבי', אה"ק תש"ס, עמ' 132.

כך גם בחודש תשרי תש"כ – 'הרבי שלושים שנות נשיאות' עמ' 31, וכן בחודש תשרי תשכ"ג – 'הרבי' שם עמ' 59. 'משבחי רבי' עמ' 132.

בי"ט כסלו תשל" (ובהזדמנות נוספת באותה שנה) "צוה לר' שמואל זלמנוב לנגן מזמרת הארץ" (שיחות-קודש תשל" כרך א' עמ' 279); ושם עמ'